

Svetkovina svetih apostola Petra i Pavla
Propovijed apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj,
nadbiskupa Giorgia Lingue

Osijek, 29. lipnja 2021.

Preuzvišeni gospodine Nadbiskupe, gospodine Gradonačelnice,
Predstavnici državnih vlasti,
Poštovani svećenici, redovnici i redovnice,
Draga braćo i sestre,

Okupili smo se ovdje, u ovoj lijepoj osječkoj konkatedrali, da proslavimo svetkovinu apostolskih prvaka svetog Petra i Pavla, zaštitnika župe i Grada.

Kao Predstavnik Petrova nasljednika, Rimskog biskupa, dopuštam si, bez bojazni da ću povrijediti Pavla, podijeliti neka razmišljanja samo o Petrovom liku.

TI SI PETAR

Čitajući ulomak iz današnjeg Evanđelja, prvo pitanje koje sam si postavio bilo je sljedeće: „Tko zna što je Petar pomislio kada je čuo Isusove riječi: *‘Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju’* (Mt 16,18)?”

Kako ih je protumačio?

Vjerojatno se zapitao: Što Isus želi reći? Zašto baš ja?

Nemoguće je znati što je prolazilo kroz glavu onoga kome je Isus povjerio posebni mandat: biti temelj Crkve. Logično je pomisliti da su ga te riječi morale uznemiriti.

S druge strane, Crkva još nije postojala, pa kako je onda mogao shvatiti značenje riječi da će "biti stijena na kojoj će se graditi Kristova Crkva"? Možda se pitao: „O kakvoj to Crkvi Isus govori? I o kakvoj stijeni?”

Onda mi je na pamet pala druga misao: ta “stijena”, to jest Petar i njegovi Nasljednici, tijekom stoljeća, umjesto da budu temelj Crkve, postali su nekima "kamen spoticanja". Umjesto “hridi” na koju se Crkva mora oslanjati, postala je

"pijesak" na kojem se Crkva rascjepkala, podijelila. Petrov lik, njegova misija, umjesto da bude znak i središte jedinstva, postao je uzrokom prepirki i borbi među kršćanima.

A Isus je jasno rekao: *"Ti si Petar-Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju."* I čak mu je i ime promijenio iz Šimuna u Petar: *„Ti si Šimun, sin Ivanov! Zvat ćeš se Kefa!"* - što znači *"Petar - Stijena"*. (Iv 1,42).

Unatoč poteškoćama u razumijevanju smisla, Petar je bio svjestan da mu, bez obzira na sva njegova ograničenja, na njegov nagli karakter i tvrdoglavost, Isus povjerava posebnu zadaću koju su ostali učenici prepoznali od samog početka. Dovoljno je prisjetiti se Ivana koji je trčao i stigao prvi na grob nakon uskrsnuća, ali nije ušao, čekao je da Petar prvi uđe.

Petar nije bio bolji od ostalih apostola, ni svetiji. Tri puta će zaniijekati Isusa. I sveti Pavao, pišući Galaćanima, kaže da se suprotstavio Petru *"ja sam mu se otvoreno suprotstavio, jer bijaše u krivu"* (Gal 2,11). U Bibliji piše da je Petar *"bio u krivu"*!

Sadašnji Petrov nasljednik, papa Franjo, mnogo je puta priznao da se osjeća grješnikom i stoga potrebitim, poput svih, Božjeg Milosrđa: *"Grješnik sam, osjećam se grješnikom i siguran sam da jesam"*, rekao je u intervjuu za jedan talijanski dnevni list, ali je i dodao: *"Grješnik sam kojeg je Gospodin milosrdno pogledao. Čovjek sam (...) kome je oprošteno. (...) Još i sada griješim i sagriješim i ispovijedam se svakih petnaest ili dvadeset dana. I ako se ispovijedam, to je stoga što imam potrebu osjetiti da je Milosrđe Božje još uvijek nada mnom."* (Intervju u časopisu "Credere", 2. 12. 2015.).

Petar je, usprkos svojim slabostima – zamislite, na primjer, koliko je bio gnjevan kada je mačem odsjekao uho sluzi velikoga svećenika u Maslinskom vrtu (Iv 18,10) – usprkos svim svojim nedostacima, "stijena" koju je Isus odabrao kao temelj svoje Crkve.

Sâm Pavao, nakon nekoliko godina propovijedanja, osjeća kao svoju dužnost otići u Jeruzalem kako bi usporedio svoje propovijedanje s Petrovim. Zna da Petar može pogriješiti u svom ponašanju, ali ne i u svom naučavanju.

PETROVA ULOGA U CRKVI

Ali kako kršćani danas tumače ulogu Petra u njegovom Nasljedniku? Zašto svi ne prepoznaju njegovo posebno poslanje u Crkvi? Zar nemamo svi isto

Evandjelje? Zar ne čitamo svi ove riječi: *"Ti si Petar i na toj stijeni sagradit ću svoju Crkvu?"*

Mi, katolici, pravoslavci i protestanti svih denominacija, vjerujemo da je Evandjelje norma za svakog kršćanina. Znamo da je Isus povjerio Petru posebnu ulogu i da je samo njemu rekao: *"Ali ja sam molio za tebe da ne malakše tvoja vjera. Pa kad k sebi dođeš, učvrsti svoju braću"* (Lk 22,32).

Izgleda da je glavni problem kako shvatiti i prihvatiti Petrovu službu, to jest ulogu Petra kao vidljivog središta sveopće Crkve.

Slavni sin ovoga grada, ključna figura u procesu kulturnog buđenja hrvatskog naroda, msgr. Josip Juraj Strossmayer, kasnije đakovački biskup, nesumnjivo je bio preteča u promicanju jedinstva između kršćanskih crkava i prethodnik u raspravi o Petrovom liku. O tome svjedoči natpis iznad glavnog ulaza u katedralu u Đakovu: *"Slavi Božjoj i jedinstvu crkava, slogi i ljubavi naroda svoga."* Cijela Đakovačka biskupija ostala je vjerna tom ekumenskom duhu, što potvrđuju smjernice Biskupske sinode koju je sazvaio biskup dr. Marin Srakić pod geslom *"Ti si Krist - za nas i za sve ljude"*.

Biskup Strossmayer se poput svetog Pavla nije bojao izraziti Petru i apostolskom zboru, okupljenima na 1. ekumenskom saboru, svoje neslaganje u vezi s likom Pape i njegovom zemaljskom vlašću. To će ga koštati nerazumijevanja i uvreda koje baš nisu bile bratske, ali imao je mudrosti vratiti se u domovinu i čekati da situacija sazrije.

Unaprijed je shvatio ono što će papa Franjo napisati u enciklici *Evangelii Gaudium* govoreći o *"zajedništvu u različitosti"* i potvrditi da zajedništvo *"mogu postići samo one plemenite osobe koje imaju hrabrosti nadići površnost konflikata i promatrati druge u njihovu najdubljem dostojanstvu. Zbog toga je nužno postaviti načelo koje je prijeko potrebno za izgrađivanje prijateljstva u društvu: jedinstvo prevladava nad konfliktom"*. (EG 228.)

Hrvatski biskup se mogao povući i čekati da vrijeme sazrije. Shvativši da *"jedinstvo prevladava nad konfliktom"*, spasio je zajedništvo, što je važnije od mog mišljenja, iako ispravnog. Tijekom vremena i u zajedništvu Duh vodi Crkvu shvaćanju potpune istine.

U skladu s tim, Sveti Otac Ivan Pavao II., u svojoj enciklici *"Ut unum sint"*, izričito je pitao braću iz drugih kršćanskih vjeroispovijesti da daju konkretne prijedloge o tome kako ostvariti primat dodijeljen Petru, na način da bude prihvatljiv svima: *"Neka nam Duh Sveti dade svoje svjetlo i prosvijetli sve"*

pastire i teologe naših Crkava, da uzmognemo, očito zajedno, tražiti oblike u kojima ta služba može ostvariti službu ljubavi priznatu od jednih i drugih.“ (UU 95).

Nitko ne poriče da je Rimski biskup Petrov nasljednik. Ali, kako postići da njegovo služenje bude u službi zajedništva, jedinstva, a ne u službi podjele? Da bude "stijena" na kojoj Crkva čvrsto stoji, a ne "kamen spoticanja"?

Dan nakon svog izbora, papa emeritus Benedikt XVI., na kraju svete Mise s kardinalima u Sikstinskoj kapeli, rekao je: *"Sadašnji Petrov nasljednik preuzima kao primarnu obavezu raditi, ne štedeći energije, za obnovu cjelovitog i vidljivog jedinstva svih Kristovih sljedbenika. Ovo je njegova ambicija, ovo je njegova neodgodiva dužnost."*

Dakle, ekumenizam nije nešto *proizvoljno*, nešto sporedno, luksuz, već prema riječima Pape emeritusa Benedikta XVI., *"neodgodiva dužnost"*! Nije višak bez kojeg se može. Ne! To je nešto bitno da se možemo istinski nazivati kršćanima i da Petar ne bude "kamen spoticanja", već "stijena" na kojoj se ostvaruje Kristova Crkva.

Jedinstvo kršćana je Isusova želja, koji je dao svoj život da sve njegove ovce postanu *"jedno stado i jedan pastir"* (Iv 10,16). U molitvi koju mi smatramo njegovom oporukom, usrdno je vapio *"Da svi budu jedno (...), da svijet uzvjeruje"* (Iv 17,21). Vrlo je teško kada se ne ispuni oporuka neke osobe. Još je teže zanemariti oporuku Onoga u koga vjerujemo i isповijedamo da je Sin Božji.

NA PUTU DO JEDINSTVA

Vi ste na vlastitoj koži iskusili što znači podjela među kršćanima i možda ćete pomisliti da je ono što govorim iluzija. Dobro znate da nisu doktrinalna ili moralna pitanja ona koja danas dijele kršćane. Razlozi su puno banalniji. Često su to pitanja moći, politički interesi, ljudski, vrlo ljudski razlozi. S jedne strane željeli bismo izbrisati prošlost, a s druge strane ne možemo je zaboraviti. Čovjek se može obeshrabriti misleći kako je pomirenje nemoguće ili da je na drugima da učine prvi korak, da zatraže oprost.

"Jedinstvo se ostvaruje u hodu", rekao je papa Franjo na tiskovnoj konferenciji nakon susreta s moskovskim patrijarhom Kirillom na aerodromu u Havani, na kojem sam imao radost i čast sudjelovati.

I primivši delegaciju tog istog moskovskog patrijarhata u Rimu u svibnju prije dvije godine, Papa je rekao: *"Neki misle – no to nije ispravno – da prvo mora postojati doktrinalni dogovor o svim točkama podjele, a zatim zajednički hod. To ne funkcionira u ekumenizmu jer se ne zna kada će se taj dogovor postići."* A onda je u šali dodao: *„Jednom sam čuo čovjeka Crkve, Božjega čovjeka, koji je rekao: 'Znam kada će se potpisati doktrinalni dogovor (među kršćanima, ndr.)'. Pitali su ga: 'Kada?' - 'Dan nakon dolaska proslavljenog Krista.'"* A onda je zaključio: *„Moramo nastaviti proučavati teologiju kako bi se razjasnile nejasnoće, ali istodobno nastaviti zajednički hod, a ne čekati da se razjasne stvari da bismo zajedno hodali. Ne! Hodati zajedno i razjašnjavati neke stvari, ali hodati u ljubavi i u molitvi."*

Jedinstvo nastaje u hodu, jer moramo početi ljubiti jedni druge i tada će nas Bog početi ujedinjavati.

Možda nikada nećemo moći u potpunosti shvatiti što je Isus rekao Petru, točno znati ono što je namjeravao reći, ali znamo da je to rekao i nitko to ne negira.

Neka svetkovina Apostola Petra oživi u nama traženje istine o njemu, njegovoj ulozi, njegovoj misiji zagovornika jedinstva Crkve.

Jako me se dojmilo razmatranje koje je o Petru imao naš dragi blaženi Alojzije Stepinac. U svojoj duhovnoj oporuci iz svibnja 1957. godine, u poruci hrvatskom narodu piše:

„Dragi moji vjernici Nadbiskupije! Pod svaku cijenu, pa i uz cijenu života svoga, ako bude potrebno, ostajte vjerni Kristovoj Crkvi, koja ima svoga vrhovnog pastira, Petrova nasljednika! Vi znate da su naši oci i pređi kroz tolika stoljeća prolili potoke i rijeke krvi da očuvaju sveto blago katoličke vjere i da ostanu vjerni Kristovoj Crkvi. Vi nećete biti dostojni imena otaca vaših, ako budete dopustili da vas tko otrgne od stijene, na kojoj je Krist sazidao Crkvu svoju.“

Neka svetkovina Svetih Apostola Petra i Pavla obnovi našu vjeru u jedinstvo Crkve, našu molitvu za jedinstvo svih kršćana, da Petrov nasljednik ne bude „kamen spoticanja“, već „stijena“ koja povezuje i promiče međusobnu ljubav i poštivanje među svim kršćanima. Neka nas prati zagovor Bl. Alojzija, da se navedene riječi iz njegove oporuke duboko urežu u naša srca.

Marijo, Kraljice apostola i Majko Crkve, zaogni svojim plaštem svu svoju djecu, koja su krštenjem urala u Kristovo otajstvo.